

Naši kraji in ljudje

Rojstni dan kraljice Marije

Nj. Vel. kraljica Marija praznuje danes svoj rojstni dan. Po tragični smrti svojega vzvišenega soproga, blagokojnega kralja Aleksandra, se je v največji meri posvetila vzgoji kraljevskih sinov, kar vrši z največjimi odli-



Vel. kraljica Marija tudi na vsjo jugoslovensko dečo in ni praznika, posvečenega materi in deci, pri kateri ne bi bila Nj. Vel. kraljica Marija v vsakem oziru najuspešnejša sotrudnica. Njena dobrotljivost je pobuda in temelj najrazličnejših dobrotelinih organizacij v državi in, če pregledamo delovanje najrazličnejših ustanov in organizacij za zaščito revnih mater in otrok, vidimo, da je Nj. Vel. kraljica Marija prva med uspešnejšimi in najpodpornicami. Še bolj pa služi v priznanje in čestitice njene dobrotljivosti dejstvo, da je baš ona sama ustanovila razne dobrotelne ustanove ter s tem dokazala, da je sploh vse svoje življenje posvetila revežem med našim narodom, za katere tudi naša socialna zakonodaja v svojem okvirju ne more imeti potrebnega varstva.

Nj. Vel. kraljica Marija je s svojim karitativnim delom vzornica naših mater in žena in ko bi lahko naštel ti-sočere ustanove, ki pod njenim pokroviteljstvom in z njeno gmočno pomočjo delujejo v korist revnih žena in dece, bi prišli v veliko zadrego, ker ne bi mogli s tem podati niti približne slike njenega humanitarnega udejstvovanja. Še več, kakor je zabeleženo v najrazličnejših organizacijah, prispeva Nj. Vel. kraljica za revno mladež tako, da o tem nihče ne ve.

Kraljica Marija se je rodila 9. januarja 1900. v Goti kot tretji otrok, druga hči rumunskega kralja Ferdinanda in kraljice Marije. Odkar jo je poroka dne 8. junija 1922. zvezala z našim pokojnim vladarjem, je bila kot prva jugoslovenska kraljica deležna ljubezni vsega naroda. To v prvi vrsti zaradi tega, ker je ves naš narod dvigala k idealom materinstva in družinske sreče s svojim najlepšim zgledom ter pri tem kazala tudi svoje razumevanje za vsa prosvetna in človekoljubna dela.

kami skrbne in nežne matere. Svojeje prvenca Nj. Vel. kralja Petra II. je odgojila v duhu naših najlepših narodnih tradicij ter ga tako usposobila za velike naloge, ki ga čakajo pri vodstvu naše mlade države.

Svojo skrb in nežnost pa razširja Nj.

Slovenski letalec potuje iz Trapezunta čez Erzerum v Perzijo

Naš rojak g. Josip Hajnsček biva kot pilot v Teheranu. Pota ga vodijo marsikod po srednji Aziji. Nedavno nam je v »Jutru« opisal življenje v Trapezuntu ob Crnem morju, zdaj pa smo prejeli iz Teherana naslednje njegovo pismo, v katerem opisuje svojo pot iz Trapezunta čez Erzerum v Perzijo.

Ko se zeli zima v domače slovenske kraje, je pri nas v Aziji nebo čisto, ozračje toplo. Namenjen sem v Erzerum. Še si za slovo ogledujem Trapezunt in nakupujem pomaranče, ki so domala zastoj. Drugega ne potrebujem za pot. Ob tih popoldnih urah odrinili z bolgarskim sopotnikom na majhnem Chevroletu v notranjost Azije, v Perzijo.

Pot se suče po vijugah in klancih. Pozno ponoči dospem v mestece Gülmüş-Hane. Mestce leži ob vznožju Pontskega gorovja, čigar najvišji vrh se dviga blizu 4.000 metrov visoko. Kraljevsko se razgleduje ta orjak po pokrajini. Cesta je slaba, le počasi se more avto premikati po njej. Doma tarmate o slabih cestnih razmerah. Tod je še vse huje. Po hudih naporih se avto privije v višino svojih 2000 metrov. Temna noč je legla, iz goste megle je začelo deževati. Kmalu pa se kaplje izpremenijo v snežinke, nastopa vihar. Kako prijetno je v taki noči zavetje v skromni karavanski čajhani. Saj še ni pet ur, ko sem bil v Trapezuntu sredi prekrasnega zelenja in cvetja, pod vročim solncem,

čakava, čakava... Po dveh urah vendar pride kapetan. Brez razgovora zasedemo avto in gremo dalje. Ogledovanje pokrajine ni priporočljivo. Erzerum je važna trdnjava, pa je bolje, da se preveč ne razgleduje, sicer postaneš sumljiv. To je glavno mesto turškoarmenijske vladajoče oblasti, ki obsega velik del Armenije. Bilini 50.000 prebivalcev šteje, od tega je 40.000 Turkov, ostali so Armenci. Z dvojnimi mo-



godnim zidovjem je mesto opasano daleč naokrog. Silna trdnjava gospoduje nad vso visoko ravanjo v višini 2.000 m nad morjem. Ravan je plodna, podnebje je sicer ostro, vendar pa poleti nastopa vročina, volna, krzno, baker, svinec, preproge iz Perzije so glavni predmeti živahnega razvite trgovine. Znamenito trdnjavsko mesto ima burmo zgodovino že iz davnih časov. Menjalo je mnogo gospodarjev, Bizantince, Perzije, Arabe, Turke. V rusko-turških vojnah prejšnjega stoletja je bilo večkrat oblegano od Rusov. Tudi v svetovni vojni ga je zasedel veliki knez Nikolaj Nikolajevič, a po brestlitovskem miru je trajno pripadlo Turčiji.

Turški častnik mi je pokazal hotel, kjer naj se nastanim. Obemem mi je naročil, da bo dobro, če čimprej nadaljujem pot, kajti tujcem je dovoljeno v Erzerumu le kratko bivanje. Nenadno pa je nastopil silovit mrzli val iz Sibirije. Strahovit veter in mraz sta mene in sopotnika zadržala tri dni v tem čudnem trdnjavskem mestu. Ko je naposled le prišel čas odhoda, nama je bil spet dodeljen za spremstvo iz trdnjavskega območja častnik. In

glej, kaj hitro sva se spomnila kot rojaka iz Jugoslavije. Doma je iz Bitolja, a je po balkanski vojni prešel s ostanki turške armade v Anadolijo.

Ob ozkotrni poti, ki jo je turška vlada izpeljala od Erzeruma do Hasan-kale, gre naša pot. V Hasan-kale je konec častniškega nadzorstva, straže mi vrnejo potni list s prijazenim vzklikom: — Serbes sine! — Svobodni ste!

Krepko smo se stisnili roke. Turški rojak iz Jugoslavije, simpatičen mož v visokih škornjih, je še enkrat pristopil k meni in sva si voščila veselo pot z vzklikom: »Hoš geldik!«

BAYER
BAYER
ASPIRIN
OS
Brez Bayer-jevega križa ni Aspirin tablet.
Vsaka Aspirin tableta ima Bayer-jev križ.
Pri reumatizmu, gripi in vročini.
Oglas je registr. pod št. 1583 od 5. XII. 1936.

266. Ta porast je treba pripisati dejstvu, da se delavci zmerom živahneje zanimajo za pravice, ki jim jih nudi socialna zakonodaja.

Rekord na Šmarni gori

Božični prazniki, tudi pravoslavni, so pri kraju. Snega pa od nikoder. Smučke počivajo, smučarji se dolgočasio. Da ne bo zastala kri, naj v vzpodbudo navedemo svojevrsen rekord šmarnogorskega turista. Po njem se ravnamo, pa bomo zdravi in čili tudi sredi zime...



Upokojeni nadučitelj Rajko Justin iz Ljubljane, ki smo se ga spominjali predlanskim v avgustu od njegovi 70-letnici, je navdušen in vztrajen hribolec. Navzlic svojim sedmim križem jo sleherni dan maha od svojega doma na ližanski cesti že ob 5. zjutraj na Šmarno goro. Iz Ljubljane se popelje pozimi s prvim tramvajskim vozom do St. Vida, potem koraka do vznožja Šmarne gore in se povzpne po najljubši poti »skozi kuhinjo« na vrh. Tam gori ob kratkem odpočitku popije skodelico čaja in se spet vrne v Ljubljano, kamor dospe redno ob 11.

V preteklem letu je g. Rajko Justin premeril Šmarno goro nič več in nič manj kakor 340-krat. Zadnji dan, na Silvestra, jo je celo obiskal dvakrat, da je dosegel omenjeno navno številko. Naj dežuje ali sonce sije, naj grmi in se blika ali četudi najbolj zadrži, — prav sleherno jutro se odpravi ta zdravni in čili mož z doma na šmarnogorsko turo. Res edinstven primer v planinskem sportu!

Obrtna sodišča imajo vedno več opravka

Med delovnimi bilancami, ki jih ob prestopu iz starega v novo leto skiepajo naša sodišča, je brez dvoma še posebej zanimiva bilanca obrtnega sodišča, ki postaja od leta do leta važnejše. Obrtno sodišče posluje v septatu ter obstoji iz predsednika, ki se izbere iz vrst sodnikov, in dveh prisodnikov iz vrst delodajalcev in delojemalcev. Njegovi kompetenci pripadajo spori delovnega značaja, ki nastajajo med delavci in med nižjimi nameščenici ter njihovimi gospodarji. Največkrat je obrtno sodišče v preteklem letu obravnavalo zadeve tkzv. bolezenskega tedna, ko gre delavcu v primeru obolenja enotedenska meza. Prav tako pogosti pa so bili spori zaradi odpovednega roka, ki znaša 14 dni, če je bil delavec že 14 dni zaposlen pri podjetju. Važnost obrtnega sodišča stalno rase in k njemu se zatekajo po navetei delavci in njihovi delodajalci. Prizivna instanca mu je deželno sodišče, pri katerem tvorijo obrtnoprizivni senat tudi častni sodniki-laiki.

Obrtno sodišče v Ljubljani je edina ustanova te vrste v Jugoslaviji. V bivši Avstriji so bila taka sodišča še v Celovcu, Gradcu in Trstu. Doslej so obrtne spore opravljala tudi vsa sreska sodišča, po novem zakonu pa bodo obrtne zadeve prideljence sreskim načelstvom, kar bo jurisdikcijo v marsikaterem pogledu poslabšalo. Delavci, ki tožijo zmerom le za majhne zneske, bodo morali poslej na dolgo pot do mesta sreskega načelstva, tako da se jim pogostokrat je za-

radi potnih stroškov in izgube časa praktično ne bo izplačalo, potezati se za svoje zahteve. Za primer naj navedemo, da bodo morali delavci iz Loškega potoka poslej mimo sodišč v Ložu, Cerknici in v Dolenjem Logatecu s svojimi pravnimi na sresko načelstvo v Gorenji Logatec. Obrtno sodišče v Ljubljani bo kajpak obstajalo dalje. Pod vodstvom nadsvetnika Antona Avseca je v preteklem letu obravnavalo 411 tožb, medtem ko jih je bilo predlanskim še samo



Badnji les, pripeljan za kraljev dvor na Dedinju, pred svojim pristankom. Voz z badnjim lesom spremljajo oficirji kraljeve garde.

Kako so v Klavžetu hudiča izganjali

Spomini poljanskega očanca Kožuha

Če greš od Skofje Loke po Poljanski do črne Visokega, opaziš na levi strani več vzporednih stranskih grebenov z ozkimi dolinami. Vsak teh gorskih hrbov ima svoje



ime. Valtrski vrh, Kovski vrh in Bukov vrh. Na slednjem kraljuje v oltarju prekrasna sv. Nurburga s srpom, umetniško delo slikarja Šubica, znamenitega poljanskega rojaka. Med Valtrskim in Kovskim vrhom skrito v ozadju je Kuzovo, torišče Tavčarjeve posesti »Kuzovci« Zadnjega Kuzovca je doletela nesrečna smrt baš spodaj pri

sv. Volkenku. Ustno izročilo o teh rokmavharjih živi še dandanašnji pri najstarejših ljudeh loškega pogorja. Na teh vrhovih se košatijo bahti kmetski domovi z graščinskimi gospodarskimi poslopji. Po pravici je zapisal pokojni Tavčar o teh gospodarjih, da so kralji na svoji zemlji.

Na Kožuhovini

Na Kovskem vrhu je dolga desetletja gospodaril stari Kožuh. Bil je za tiste čase in razmere nenavadno pameten in napreden kmet, ki je vided in prehodil mnogo sveta. Razumel in vsaj nekoliko govoril je več jezikov. Z bistrimi očmi in razumnimi možgani je skušal presaditi tuje dobrine na domača tla. V mlajših letih je potoval celo na svetovno razstavo na Dunaj ter odtod pripeljal s seboj mlatičnico, prvo v svojem domačem kraju. Sosedje so zmečevali z glavami, češ. zdaj pa vemo, v Kožuhovi glavi ni vse v redu. Ko pa so videli, da je v najkrajšem času omilil svoj precejšen pridelek, so prihajali drug za drugim k njemu, da bi tudi njim pomagal. Seveda je Kožuh sosedom rad ustregel za primerno odškodnino, in v nekaj letih je bila mlatičnica izplačana.

Starina je bil tudi nekakšen izumitelj. Doma je imel harmonij, ki ga je sam napravil in je tudi znal dobro nanj igrati. V bišji stoji visoka ura, ki jo je s koleci vred

popolnoma sam izdelal. Veliko ročnost je očitoval v raznovrstnem obdelovanju lesa in kovine ter je imel vse za to potrebno orodje in priprave. Njegovo posestvo je bilo na precej izpostavljenem kraju, zato je postavil že pred davnimi časi visok strelod na lastno pobudo in stroške nedaleč od svoje hiše. Vsekakor je bil zelo zanimiv kmetski tip in original. Ko sem ga spoznal, je nosil že osem križev in čez na svojem še vedno ne upognjenem hrbtu. Zdaj ga pa še nekaj let krije hladna ruša pri sv. Lovrencu na poljanskem pokopališču. O, da bi imel priložnost obiskovati kakor strokovno ali tehnično šolo, kakršnih imamo dovolj dandanašnji! Kako vse drugače in praktično bi se usmerila in razvijala njegova zmožnost in nadarjenost! Tako pa je ostala — luč pod mernikom.

Prijetno je bilo kramljati in moževati z zanimivim starcem na klopi pred hišo, kjer je na soncu grel od starosti otrple ude. Pa me je nekot iznenada, kar tako na lepem pobaral: »E, slišite gospod, ki ste študirali in ste hodili v šole, mar Vi verjete v obsestance in v pananje hudiča? Začenem sem ga pogledal, saj je bil možak sicer brez vraževerstva in brez nazadnjaških predsodkov, prava izjema tistih časov, razmer in krajev. Pa se je že široko zasmeljal: »Nu, saj tudi jaz ne verjamem in nisem nikoli verjel. niti v svojih mladih letih ne! Toda so naši Poljančani, še bolj pa ženski svet, toliko pripovedovali o obsedencih in izganjanju hudiča pri Sv. Krvi v Klavžetu tam doli na Talijskem! V tistem času ni bilo ob nedeljah pred poljansko cerkvijo ali v gostilni na Vidmu, ki je slovela daleč naokrog, drugega pogovora kakor o obsedencih in pananju hudiča. In sem si dejal: Ej Kožuh, mnogo sveta si že vided in prehodil, kaj, če bi

šel pogledat še te copernije? Dvakrat na leto so se zbirale cele trume naših Poljančanov na romanje v Klavžet, za nedeljo po Vnebohodu in prvo nedeljo meseca julija. In tako sem se jim pridružil nekoč še jaz.

Na beneških ravninah

Hodili smo kar peš čez Cerkno, skozi Sv. Lucijo na Tolminsko, pa čez Kobard in Celad naprej v Benečijo od Sv. Danijela, potem pa čez širok hudournik, ki mu pravijo Tagliamento. Oj, to vam je bila procesija! Mi pa smo hodili naprej in naprej, vsekot peš, več kakor dva dni in dve noči. Spali smo po poti le za silo in jedli le to, kar smo si nosili s seboj.

Z odprtimi usti sem poslušal starega Kožuha, ki je razvijal prekrasno iz polpretekle medvojne dobe znano mi pokrajinsko sliko tam doli na jugu. Pri prijazen trgu Nemi se odpira široka beneška ravan. Prebivalci govore italijansko, večinoma pa furlansko. Nedaleč od trga je v podnožju hriba raztresena vas Romandol, ki slovi po najboljših vinih kapljici v teh krajih. Odtod naprej do Tagliamenta je čudovita pokrajina. Po ravnini so posajeni z vinsko trto prepreženi bregovi, skoro na vsakem čepi bela cerkevica ali stara, siva graščina. Med goricami so lepe ravnice in dobro obdelana polja. Vso to prelepo deželo objema dostojen okvir: proti severu se dvigajo sivi orjaki, z desne so razvrščeni nižji vrhovi, začetek beneških Alp. Na levi strani se vrtijo proti vzhodu in v boku na jug zeleni, vedno nižji izrastki Julijskih Alp, le odprti jug puška čudovit pogled na pisano ravnino in še dalje naprej do širnega morja. Kdor koli je užival to pestro pokrajinsko sliko v majniku poslednjega leta svetovne vojne,

temu ne more nikdar več izginiti iz spomina, zlasti še, ker ga je tako živo in zvesto spominjala na domovino...

Stari Kožuh pa je nadaljeval:

»Ze spotoma smo dohiteli očeta in hčero, ki sta hodila že več ur od laškega Vidma ali kakor tam pravijo: Udine, Govorjina sta po naše. S seboj sta vodila kakih deset let starega, bolnega sinčka, odnosno brata. Tudi ti so bili namenjeni v Klavžet. Imel sem prvič v življenju priliko, da sem vided »obsedence«. Na dečku sicer nisem zapazil nič posebnega, le to, da je na moja vprašanja odgovarjal precej zmeden.

— Ali je vaš sin že dalje časa obseden? sem poprašal moža.

— Skoro bo dve leti.

— Kako pa je vendar postal tak?

— Nu, kako? Črešnje je šel zobat, pa je padel z drevesa na glavo in od takrat nadalje je takšen.

— Kako pa poznate, da je obseden?

— Veste, fant tako nazarensko kolne, da nas je doma kar strah in na noben način ga ne moremo spraviti v cerkev.

— Mar upate, da bo v Klavžetu ozdravel?

— Seveda bo, prav gotovo! Saj jih tam vsako leto ozdravi toliko, kolikor jih pride tja, le da nimajo preveč hudičev v sebi.

— Torej enega hudiča izženejo za gotovo?

— O, pa še kako! Saj sem bil lansko leto tudi pri Sv. Krvi in sem vided, kako so jih pri neki ženski dvesto izgnali, ostalo pa jih je v njej, še sam ne vem, koliko!

— Kako pa se je poznalo, da jih je v njej še nekaj ostalo?

— Ker je bila še vedno taka kakor po-

Matineja Z. K. D.

Kje je dete gospodične F.?

DOROTHEA WIECK in najmlajši filmski igralec sveta LE ROY Danes ob 14.15 in v nedeljo ob 10.30 v ELITNEM KINU MATICI za cene Din 3.50 in 5.50.

Domače vesti

Kaj pravite?

Včerajšnji »Slovenec« je pod to rubriko objavil odgovor nekoga 40 let v Ljubljani bivajočega Madžara, ki se še ni naučil slovenski:

— Kako naj se naučim slovenski, ko nisem vseh 40 let niti ene besede slovenske slišal? Vsakdo, ki je pri meni kupoval moje blago, je govoril le nemški.

V isti sapi se »Slovenec« hudiče na Slovence, ker s Hrvati in Srbi govore srbohrvatski oziroma v pomešani jugoslovenskošćinski, namestu poslednje samo slovenski. Še bolj se hudiče, ker so na ljubljanski carinarnici in še marsikje drugod samo srbohrvatski napisi, in naposedil vzlikaja:

— Naša ustava priznava, da je slovenski jezik državni jezik in zato moramo Slovenci za svoj jezik krepko nastopiti in zahtevati to, kar nam po pismu in pravici pripada. Vse polinteligente, ki prezirajo slovensčino, pa moramo osmešiti s preziranjem. Ti namreč tudi srbohrvatišine ne znajo.

Vse prav. V načelu se s »Slovenčevimi« izjavami strinjamo tudi mi. Iskreno bomo pozdravili, če jih njegovi gospodje n. pr. glede državnih uradov in institucij izvedejo tudi v praksi. Da pa stvar vendarle ni tako enostavna, so se tudi »Slovenčevim« prijatelji lahko samo prepričali na Novega leta dan, ko so poslušali pri radijskih aparatih govor notranjega ministra g. dr. Koščca.

Danes

KRIZANTEMNI VEČER

v vseh prostorih Kazine

* Obisk kitajskega zdravnika. Iz Zagreba je prispel v Split kitajski delegat pri Ligi narodov dr. Li Ven Ming, ki je vodja zdravstvenega oddelka pokrajinske vlade Kvang Si. V mestu si je ogledal vse zdravstvene ustanove, obiskal pa je tudi oceanografski inštitut. Iz Splita potuje v Dubrovnik, od koder se bo preko Pariza vrnil v svojo domovino. Ugledni gost je dober znanec dr. Štamparja, ki je kot delegat Društva narodov proučeval znanstvene razmere na Kitajskem.

* O božičnicah na korških solah piše takođe zadnji »Koroški Slovenec«: Domača v vsaki soli našega ozemlja je predela Suomarka skupno s Heimatabundom božičnico s obdaritvijo otrok. Darove sta prejeli organizaciji celo v Dunaju in Predarskega. Mnogi učitelji so v božičnih nagovornih otroke pozivali, naj se oddolžijo dobrotničkom s tem, da bodo spoštovali nemško besedo. Nobenemu učitelju pa menda ni prišlo na misel, da bi otroke spomnil matere besede. Občutke staršev ob tovrstni obdaritvi otrok si lahko predstavljamo vsak sam. Ali ni tako, kakor da da bi jih prodajali.

* Družni sv. Cirila in Metoda je darovala gospa Anica Koblerjeva iz Litiče 100 Din namesto venca na grob pokojne gospe Svetčeve. Iskrena hvala!

* Pri zaprtju in motnjah v prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravne Franc Jožefove grenčice.

Pri hemoroidih, bolečinah v križu, zastoj krvi v jetrih in nezadostnem izločevanju iz žolča, nastalem zaradi zapeke, se dosežejo z naravno »Franz-Josefov« vodo odlični uspehi. Bolniki radi uživajo preizkušeno »Franz-Josefov« grenčico, ki se tudi pri pogostejši uporabi dobro obnese.

Ogl. reg. št. 15. 465/36

* Polje v cerkvi na Polju. V širini cerkvi v Kuni na otoku Polju je izbruhnil ogenj, o katerem domnevajo, da je bil podtakljen, ter je uničil vse glavni oltar in veliko Marijino sliko. Okar je predstavljati veliko umetniško vrednost, še večja umetnina pa je bila slika, izdelana od nekoga tujskega slikarskega mojstra iz 15. stoletja in restavrirana od velikega bevarstvenega umetnika Celestina Medoviča.

* Tovarna JOS. REICH sprejema mehko in škrobno perilo v najlepšo izdelavo. Pri razpokani koži, ozeblinah, hlahtih in izpuščajih — čudovito deluje »OBLAKOVO KAMILČNO MAZILCO«!

ARTIN DRAGÉES VELIKE KOLICINE ODPADKOV odstranjujejo iz telesa z blagim in zanesljivim učinkom. ARTIN — DRAŽEJE Dr. WANDERA Dobivajo se v vseh lekarnah v škatlicah po 12 dražej Din 8.— in v vrečkah po 2 dražej Din 1.50. Ogl. reg. pod S. br. 22115/33.

Iz Ljubljane

— Današnji družabni večer policijskih nameštencev, ki bo ob 21. v Sokolskem domu na Taboru, bo tudi letos nadvse privlačna prireditev, kakor je bil to v preteklih letih. Policijski ples si je že pridobil sloves lepe in prijetne zabave, pri kateri ni nobenemu žal, da jo je posetil. Saj je poleg razvedrila, ki ga je imel, izkazal še svoje priznanje enemu največjih in najbolj važnih poklicev v službi narodne skupnosti. Igrala bo godba »Sloga«, v skladu z demokratičnim značajem prireditve pa tudi ni nikakih predpisov glede obleke, tako da vsak lahko pride v običajni promenaadni obleki. Z mnogoštevilnim obiskom bo ljubljansko občinstvo tudi drevi izkazalo svoje simpatije do čuvarjev javnega reda in javne varno ti.

— Razstava Božidarja Jakca nadaljevana. V nedeljo 10. t. m. je zadnji dan razstave Božidarja Jakca. Ta dan je tudi zadnje vodstvo, vodi slikar sam.

Matineja kina Sloge Komična opera — bomba smeha FRA DIAVOLO V gl. vlogah oba komika Stan Laurel in Oliver Hardy Predstave danes ob 14.15 in jutri ob 11. dop. Cena 3.50 in 5.50 Din.

— Predavanje o Kanarskih otokih. Prirodoslovno društvo v Ljubljani priredi letos kot XI. poljudnoznanstveno predavanje izredno zanimivo potopis o Kanarskih otokih. Vodja afriškega oddelka na dunajskem etnološkem muzeju g. dr. Wölfel bo poročal o svojih narodopisnih raziskovanjih na teh srednjih otokih. Posebna zanimivost tega predavanja bo predavanje starih kanarskih plesov in pesmi na originalnih gramofonskih ploščah. Pokrajinske in folkloristične slike bodo pojasnjevale predavanje. Predavanje bo 12. t. m. v dvorani Delavske zbornice ob 20. Vabljeno vsi!

— Prirodoslovno društvo v Ljubljani bo imelo redni letni občni zbor v petek 15. t. m. ob 18. v predavalnici fizikalnega inštituta na univerzi z običajnim dnevnim redom. Po društvenih pravilih se člani opozarjajo, naj pošljejo morebitne predloge upravnemu odboru do 11. t. m.

— Slavko Popov je virtoz na čelu, ki uživa velik sloves v vseh kulturnih središčih srednje Evrope. Njegov koncerti so pomembni v glasbenem življenju vsakega mesta, v katerem nastopijo. Tudi, ko je prvič igral v Ljubljani, je s svojo igro navdušil koncertno občinstvo. Njegov II. nastop bo v petek, 15. t. m. v mali filharmonični dvorani. Iz njegovega bogatega repertoarja nam bo zaigral dela Beethoven, Saint-Saens, Bruch, Schumann, Moskovskega, Rachmaninova, Faureja in Poperja. Koncert bo v mali filharmonični dvorani ob 20., prodaja vstopnice v knjižarni Glasbene Matice od vponedeljka dalje.

— Društvo »Tabor«. Danes perva kaja. Zaradi bližnjega nastopa v radiu vsi in točno.

— V počastitev spomina pokojnega g. Franca Hassmannsa trgovca in posestnika v Slatini-Radenci, je daroval g. Alojzij Gorjup, emer. upravitelj v Ljubljani, za Društvo slepih znesek 100 Din.

— Matineja ZKD. Veselje se v spominu senzacionalna ugrabitev Lindbergovega otroka, ki je šel pred nedavnim časom pretresala vse svetovni tisk in javnost. Po istih motivih je bil izdelan matinejski film Zveze kulturnih društev »Kje je dete gospodične F.« Da bi prišli do odkupnine 100.000 dolarjev, so neznanec ukradil podrgo leto starega sinčka slavne filmske zvezde gospodične Fane. Ob udeležbi vsega varnostnega aparata je vsa Amerika tekala sledove izgubljenega otroka. Obupana mati je bila pripravljena izplačati visok odkupnino: budna policija pa je znela jo vedno in vedno preprečiti. Tako so ugrabitelj izgubil vsako upanje in da zabižejo sled, so bili pripravljani otroka enostavno odstraniti. Sebe nekaj tuja mati jim je prišla pravčasno na sled, ukradla otroka in ga predala ob zaščitni oblasti pravi umetnici. Mladot mater igra Dorothea Wieck, njenega sinčka pa najmlajši filmski igralec sveta, čudežni otrok Le Roy. Predstave v Elitnem kinu Matice danes ob 14.15 in samo še jutri v nedeljo ob 10.30, za matinejske cene 3.50 in 5.50 Din. Zaradi aktualne in napete vsebine film vsakomur priporočamo!

— Pevsko društvo »Slovec« obvešča, da pošlje svoje inkasante, ki bodo pri podpori in ustanovnih članih ter prijateljih društva pobirali članarino in prosovolne prispevke za društvo. Obenem bodo sprejemali nove člane. Inkasanti in inkasantke bodo imeli društvene legitimacije, katere zahtevajo od njih, kadar pridejo k vam in kadar bo (reba potrditi) plačane zneske, Odbor.

— Umrli je g. Ludvik Drexler, upokojeni železniški nadspovednik. Pogreb bo danes ob 16. izpred Vodovodne ceste 42 na pokopališču pri Sv. Križu. Društvo železniških upokojencev vabi svoje člane k udeležbi pogreba.

— Lutkovni oder v šiški bo uprizaril danes ob 15. v Sokolskem domu igro »Jurček med vragi«. Pravezni odesk vabi šišsko mladino in starše k tej predstavi.

— Mostnina za brezposelne! Mesna občina nabira na mostovih in drugih prometnih točkah prostovoljne prispevke za brezposelne. Izgleda, da darujejo pri tem najraje neimoviti občani, medtem ko se imoviti darovanja izogibajo. Mesna občina vabi zlasti imovite sloje, da izdajo prispevajo v fond za brezposelne. V nabiralnice gre tudi 50 dinarski kovancec, pa ga doslej še niso našli v n.h. V današnjih časih je odveč poučevati, da je dolžnost imovnih s prostovoljnimi dajatvami ublažiti neimovno razmerje do obubožanih. Kam se sleka denar iz teh javnih nabiranj? Nabiralniki se uradno izpravljajo, denar odda v mestno blagajno in vključijo v fond za brezposelne. Iz tega fonda se plačujejo delavske mezde pri javnih delih. Sedaj se gradi kanal v Zg. Šiški, ki so ga tamonjši prebivalci že težko pričakovali. V kratkem se bo pričel graditi kanal na Marmontovem trgu. Obračuni bodo javno podani. Podpirje prizadevanje občine, da zaposli brezposelne in izvrši hkrati mnoga potrebna javna dela!

— Posetnike novih hiš vabi odbor nasestanev v nedeljo 10. t. m. ob 10. dopoldne v novi dvorani Collegium Seraphicum, vhod iz pasaze v Franciškanski ulici. Na sestanku bodo poročali delegati, ki so bili v deputaciji pri vladi v Beogradu, zbrali pričakuemo polnoštevilne udeležbe. Vabimo tudi posetnike novih hiš, ki niso člani našega društva. Odbor.

— Nenavadna najda v Robovi ulici. Včeraj ob 17.30 so našli delavci, zaposleni v Robovi ulici, v grmovju v bližini poštne garaže truplo deteta. O najdbi so takoj obvestili policijo. Policijska komisija z dr. Lužarjem in policijskim uradnikom Kettejem je odšla na lice mesta in ugotovila, da gre za približno 2 dni staro drito ženskega spola. Trupelec je bil zavito v bel ženski predpasnik in nato še v papir. Ker popkova ni bila podvezana domnevajo, da je otrok izkvravel, ker očividno neznan mat pri porodu ni imela nobene pomoči. Dete tudi še ni bilo umito. Na trupelcu ni bilo opaziti nikakih znakov nasilja. Prepeljali so ga v mrtvašnico, kjer bo jutri obducirano. Neznano mater pa išče policija.

Matineja kina Uniona Prvi veliki cirkuški film s krasno dresuro živali ARTISTI Stoti film Harry-ja Piela Predstave danes ob 14.15 in jutri ob 11. dop. Cene 3.50 in 5.50 Din

KINO Matica 21-24 Prvi predvajavec v Jugoslaviji! POD VROČIM SOLNCEM Hans Albers in Lotte Lang SLOGA Mala, popularna Shirley Temple UPORNIKOVA HČI (V nemškem jeziku.) UNION 22-21 Prvi predvajavec POLA NEGRI v velikem naku revolucije in uode zoročnih omigastov MOSKVA - SHANGHAI 23-23 Prvi predvajavec ob 16., 19. in 21. urah!

— Dva zakrknjena samec uživata svoj mir in pokoj. Vsa prigravarjana stare, podjetne teške ju ne morejo pripraviti do tega, da bi se vsaj malo pozanimala za ženski svet. Pa se jima prikrade v stanovanje skozi podstrešno lino mlada, ljubka nevesta in naprav veliko zmedo. Oglejte si igro »Pogbeja nevesta« drevi ali pa jutri zvečer ob 20.15. v Šentjakobskem gledališču. Nasmejali se boste do solz.

Iz Maribora

— Ljudska univerza in predavanje društva »Ogenj«. Vodstvo Ljudske univerze nas prosi za ugotovitev, da oddaja predavalnico raznim drugim društvom le mestni magistrat in da pri tem Ljudska univerza nima nobane ingerence. Na ta način tudi pri prepovedi predavanja društva »Ognja« vodstvo Ljudske univerze nima prav nobenega deleža.

— Uspeh Berškovega gostovanja. Na praznik Treh kraljev je v vlogi monsignorja Careya v znanj Laveryjevi ženski drami »Prva legaja« debutiral Škrbinškov učenec Ivo Beršk (z Ljubljane). Človeško podobo preprostega, neprobematičnega kmečkega župnika je gost podal z iskreno prostodušnostjo, z naravno uglajeno igro m vedrim humorjem, da je dosegel pri občinstvu popoln uspeh.

— Iz magistratne službe. Na novo je nastavljen pri mestnem obrtnem oddelku vpokojeni politično upravni tajnik Ivan Forcisen.

— Obilica rib je bila na včerajšnjem ribjem trgu. Prodajali so ciple po 20. orade po 14. karpe po 12 rabe po 28. kalama je po 20 — 24. mole po 18. barbone po 20. gircice 9 do 10, kablje po 18 dinarjev.

— Kriza še ni pojejala. O tem prepričuje statistika zemeljknižnega urada pri mariborskem okrožnem sodišču, kjer je bilo v preteklem letu za 1817 zemeljknižnih predlogov od, vknjižb na nepremičnine več kakor leta 1935. V preteklem letu je bilo izvršenih skupno 8.174 zemeljknižnih predlogov.

— Za I. sokolski ples, ki bo v počastitev rojstnega dne Nj. Vel. kraljice Marije ob 20.30 v Unionski dvorani dobite vstopnice pri Burešu v Vetrinjski ulici.

— Nacionalni sokolski Maribor danes vsi na I. sokolski ples v Union.

— Vlom v odvnetnikovo vinarstvo. V Vrholah pri Pragerskem so doslej še neizsledeni vlomilci v vinarstvo, odv. dr. Hojnika ter odnesli posteljnino, perilo in druge predmete v vrednosti okoli 1200 Din.

— Drevi bo premiera. Vprizori se drama prof. J. Zigona »Kadar se utrga oblak«.

— Vremenska situacija na pohorskih vrhovih. Ruška koča in Klopni vrh: temperatura — 3, jasno, 5 cm pršica na podlagi 20 cm starega snega; Pesek in Senjorjev dom: temperatura — 4, mirno, jasno, 15 cm pršica na podlagi 35 cm starega snega, smuka dobra; Pecca: temperatura — 3, jasno, 5 cm pršica na podlagi 80 cm starega snega, smuka dobra.

RAZPIS prodaje in nabave

Državno zdravilišče razpisuje v smislu obstoječih predpisov zakona o drž. računovodstvu in pravilnika o izvrševanju določil iz oddelka B: Pogodbe in nabave:

- 1. prodajo 2 volov, težkih okoli 1.400 kg, pitanih; 2. nabavo 2 mladih volov (junčkov), porabnih za vsa gospodarska dela in vajnih vožnje. Pisemne ponudbe, kolekovane s 5.— Din, sprejema uprava do 1. februarja 1937. Uprava drž. zdravilišča v Topolšici, dne 7. januarja 1937.

Prehiteli smo nesrečno trojico in dospeli do novih skupin bojeupornikov. Če si popraša te pobožne romarje, kam in kako, so ti odgovorjali, da grejo na božjo pot. večina pa je bila, kakor jaz, radovedna, kako bodo hudiča panaši. Tudi s temi romarji sem se pogovarjal in od njih zvedel tole zgodbo:

»Geraus marširen, tajfel!«

Pred davnimi leti je šel iz Kobarida v Klavzet star vojak, ki je po takratni navadi služil in doslužil cesarja dvanajst let ter imel navado, da je pri vsaki drugi besedi po nemško tako hudo zaklel, kakor bi bil kakšen Tolminec. Z njim sta bila dva tovariša, ki sta ga svarila, češ, če bo klel, je nevarno, da se bo iz kakega obsedenca izgnani hudič vanj preselil. Vojak se je takim opominom le smejal. Ko so prišli v Klavzet, so šli v cerkev in poklekli v klop zadaj pri vratih, vojak pa na kraju. V tem so pripeljali pred cerkvena vrata stokačega obsedenca in mu izganjali hudiča.

— Va fuori! va fuori, diavolo! (Pojdj veni pojdj ven, hudič!), so kričali na obsedenca možje in žene. Hudič pa le ni hotel zapustiti bolnika, ki se je kar naprej zvijal in stokal.

— Va fuori, diavolo! so neprestano, toda brezuspešno ponavljali.

— Forse è diavole tedesco, non capisce italiano. Chi sa tedesco? (Morda je to nemški hudič, ne razume italijansko. Kdo zna nemški?) je nekdo zaklical.

Ko je stari vojak v cerkvi to slišal, je skočil iz klopi ter se pridružil izganjalcem hudiča in občinstvu pred cerkvijo.

— Mi sa tedesco mi je zatrjeval ter začel na vse glas kričati na obsedenca:

— Tajfel, geraus! Geraus marširen, tajfel!

Hudič pa seveda tudi nemščine ni razumel, še manj pa je ubogal. Vojakov beg iz cerkve in kričanje pred cerkvenimi vrati je njegova tovariša, ki sta ostala v klopi, tako prestrašila, da se nista več upala iz cerkve. Prepričana sta bila, da se je njihovo prerokovanje zares izpolnilo in je hudič obsedel starega vojaka.

Pri Sv. Krvi

Onostran umazanega Tagliamonta smo prišli, je Kožuh nadaljeval, v karnsko vas Forgarjo, kjer smo poslednjič prenočevali. Ze tu so se zbrale velikeanske množice od vsepovsod: z Goriskega, iz Primorja, s Kranjskega, Korškega in Tirolskega, pa tudi iz raznih drugih oddaljenih dežel. Tudi kaj je bilo sila mnogo naših ljudi. Slovencev. Prihodnji dan so na vse zgodaj pribruzele velike trume bližnjih Furlanov in Italijanov. Ze zarana smo ležli po strmih stazah v Klavzet, kjer je bilo zbrano, lahko rečem, tisoč in še več ljudstva. Prihajale so procesije, druga za drugo, s krži in banderi. Ko so prišli do visokih stopnic pred cerkvijo, so se vrgli na kolena in so začeli prepevati litanije. Kleče so potem ležli po stopnicah čez pokopališče v cerkev in okoli oltarja, kjer se v tabernaklju hrani sv. krič. Zvečer je bila potem velika procesija, pri kateri so nosili ob sviti neštetih sveč in plamenice sv. krič v slavnostnem sprevodu okoli cerkve.

Stopil sem v cerkev. Tam je imel duhovnik mizo z veliko miznico, na mizi pa ne-

kakšno blagajniško knjigo, iz katere je trgalske liste ter si pridržal kontrolne kupone. Na listkih, ki jih je izdal, je bilo napisano, za koga se bo brala maša. Zapisal je ime tistega, odtrgal listek, ga izročil romarju ter prevzel denar. Iz prenapolnjene cerkve sem se le stežka izrlnil ven na prosto. Zunan pred cerkvenimi vrati je bilo vse polno obsedenec. Tu so bili vsi močisti bolniki: božjastni bebci, umobolni, kreteni, raznozvrstni pohabljenici, taki, ki so imeli sv. Vida ples itd. Pri vsakem takem rezevu je bilo zbranih vse polno ljudi, zlasti starejših babnic, vse pripravljene za pomoč in uslogo, da bi izganjali hudiča. In kako so ga panali! Uboge bolnike so polivali z blagoslovljeno vodo, jih zavijali v mokre rjuhe, tresli eo jih, tepli, škpali in suvali.

Hudiča pánajo

Opazil sem dečka, ki sem ga videl in došel spotoma kot prvega obsedenca. Baš ga je oče vlekel v cerkev. Komaj sta prišla do kropilnika, že so obsule ubogega revčka ženeke, ki so pričele plati nanj blagoslovljeno vodo iz kropilnika. Ni čuda, da je začel deček na vso moč kričati in je zbežal iz cerkve. Vsi pa so bili prepričani, da ga hudič ne pusti v cerkev. — Pred cerkvijo je ležala taka nesrečnica na zoboh. Na njej pa je klečal mož, suval jo je s kolenom ter čakal, kdaj bo šel hudič iz nje.

Dve ženski sta pripeljali okrog dvajset let starega mladeniča. Bil je živčno bolan in se je branil iti v cerkev. Siloma so ga slednji spravili v zakristijo. Tudi iz tega mladeniča so izgnali hudiča. Duhovnik je molil nad mladeničem, dal mu je steklenico bla-

goslovljene vode, svetih podob in rožni venec. Navzoče ženske so silile bolnika, da je poljubljal te stvari, v usta pa so mu vlivale blagoslovljene vode. Hudič, ki je obsedel mladeniča, je moral biti krotak, zakaj bolnik se je kmalu pomiril in je poljubil križ. Romarji pa so bili vsi navdušeni ter se takoj raznesli novico, da je že spet en hudič panan.

Duhovščina se je udeleževala le v redkih primerih, ponajveč so opravijali ta posel najeti izganjalci, zlasti ženske. Neki romar je klicaval voditelja procesije na pomoč.

— Kaj je?

— Pridite pomagat, moja sestra je obsedena in noče iti v cerkev!

Starec je šel v cerkev, prinesel križ in se z njim postavil pred obsedenko. Na prvi mah je bilo videti, da je ženska umobolna. Izganjalec hudiča je začel vse divji mahati s križem nad njeno glavo, kakor bi jo hotel udariti. Ženska pa se je prestrašila in je začela vpit. Toda mahanje s križem se je nadaljevalo, dokler se ni ženska umirila in ni končno poljubila križa. Ko so jo nehali strahovati, je šla nazadnje tudi v cerkev. Tudi v tem primeru so bili vsi trdno uverjeni, da je bil hudič panan! Izganjalec je med svojim poslom govoril razne nerazumljive besede, kar se je videlo ljudstvu neznanosko imenitno. Hudič je šel iz ženske, izganjalec pa je dobil za svoje delo deset kron.

Med ostalimi so pripeljale ženske tudi majhnega otroka. V usta so mu mahnile kruha in druge jedi. Nato mu je izganjalca hudiča vtila vode v usta, voda ga je v za-

ročje, prišla za roko, mu stinila prste in mu začela zvijati roko. Ubogi otrok je strašno vpil, končno pa ga je vrgla božanstvo. — Med obsedenici je bila tudi stara, očividno versko blazna žena. V usta so ji najprej vtili neke kapljice, potem steklenico vina in slednjič tisto vodo, s katero se hudič panan. Ženska je postala pijana, nato pa je tudi njo napadla božanstvo. Pri tem poslu so ji vtili prste in roke. Pri izganjanju hudiča so uporabljali tale recept: Dve tretjini žegnanne vode, eno tretjino mlince in kolikor žlic te mešanice, toliko kapljice brinovega olja. To zdravilo so vtili obsedenec v usta, kar naj bi pomagalo za pananje hudiča. Komur so vtili to zdravilo v usta, ta je pač moral izbijavati poštenega hudiča...

Takole je pripovedoval in moževal stari Kožuh o svojem romanju v Klavzet, o obsedenicah in pananju hudiča. In je še pristavil: »Ko sem gledal, kako izganjajo hudiča iz obsedenec, sem pri tem vlekval svojo pipico. Naši Poljančani pa so mi rekli: Daj no, daj, Kožuh! Vzemi fajfo iz ust! Pa sem jim odvrnil: »Ni čment, da bi mi hudič zlezel skozi živček v usta!«

Rudolf Dostal.

Kožuh je dosledno izgovarjal: Klavzet. Mala italijanska vas se imenuje Clausetto in leži v južnem delu beneških Alp na desnem bregu Tagliamonta pod Monte Corno. Sloveni pravijo tudi pri »Sv. Krvi«. Od tod je prekrasen razgled na beneški razni ml. Prebivalci Clausetta so večinoma vrnili ženske pa doma izdelujejo škapulirje, rožne vence in razne devocijalije.